

EEN LAND VAN MELK EN HONING?

schoolteams en distriktskatecheten antwoorden op vragen over katechetische begeleiding

In mei jl. werden enkele distriktskatecheten (DKK) benaderd met het verzoek te willen bemiddelen in een mini-onderzoek naar de katechetische begeleiding op een aantal van door begeleide basisscholen. In totaal werden 44 basisscholen - verspreid over het gehele Drente, Den Haag e.o., Hilversum e.o., Zuid-Limburg, West-Brabant, agglomeratie Eindhoven - verzocht om hun medewerking te verlenen. 34 Scholen reageerden door het enqueteformulier terug te sturen; een respons dus van bijna 80%. Hoe wordt concreet vorm gegeven aan de katechetische begeleiding? Welke waardering hebben teams ervoor? Hoe liggen de relaties met de distriktskatecheet (DK)? Is er samenwerking met de parochie? Welke wensen of suggesties hebben scholen met het oog op de toekomst van de katechetische begeleiding? Mede naar aanleiding van de gegevens welke verkregen werden uit dit mini-onderzoek, hadden we een gesprek met een vijftal DKK. Herkennen zij de door teams geschilderde "profiel schets" van de katechetische begeleiding? Komen teams en DKK onderling overeen wanneer het gaat om de waardering ervan? Hoe kijken DKK tegen hun eigen begeleidingspraktijk aan? Hoe denken zij over de relatie school-parochie? In deze bijdrage worden de resultaten bij elkaar gezet. Hierbij gaat het niet zozeer om exact cijfermateriaal, maar om grote lijnen, onderlinge verschillen en/of gemeenschappelijke opvattingen.

concrete vormgeving van de begeleiding

De antwoorden van de schoolteams geven een onderling tamelijk overeenkomend beeld van de wijze waarop concreet wordt vorm gegeven aan de katechetische begeleiding. Globaal genomen is de DK om de 2 à 3 maanden 1 à 1½ uur aanwezig in de teamvergadering. De begeleiding concentreert zich vooral de presentatie en introductie van nieuwe projecten (met wisselende accenten: het geven van achtergrondinformatie, gezamenlijke uitdieping van de inhoudelijke opties, omgaan met bijbelverhalen, didaktische suggesties en tips) en evaluatie van het voorgaande project (ophalen van leerpunten, inventarisatie van knelpunten en problemen).

Behalve deze praktisch gerichte project-ondersteuning wordt zijn/haar ondersteuning gevraagd in verband met het SWP-onderdeel katechese en levensbeschouwelijke vorming, planning, identiteitsvragen, geestelijke stromingen e.d. Ook wordt een beroep op de DK gedaan bij het zoeken naar nieuwe projecten of methoden, voor bezinning op de eigen geloofsvragen van een team of studiemiddagen rond levensbeschouwelijke thema's. Medewerking van de DK wordt verder gevraagd bij de opzet en uitvoering van ouderavonden over katechese en vieringen (met name Kerstmis en Pasen). Daar, waar samenwerking bestaat tussen de school en de parochie wordt de DK meestal in het overleg betrokken. Hiermee zijn globaal de contouren geschetst van het "werkveld" van de DK, zoals dat gestalte krijgt in het "formele" werkoverleg bij team vergaderingen, ouderavonden, studiemiddagen enz. Daarnaast worden nogal eens allerlei "informele" contacten gemeld: binnenlopen tijdens lunchpauzes, aanwezigheid bij bijzondere gebeurtenissen op school e.d.

begeleiding: een kwestie van vertrouwen

Hoe wordt de katechetische begeleiding gewaardeerd: is dat goed bestede tijd, vinden teams er steun in met het oog op de konkrete lespraktijk, wordt de begeleiding relevant geacht, zijn er knelpunten of problemen? Hoe kijken de DKK tegen hun eigen begeleidingspraktijk aan?

Opeen heel enkele uitzondering na, wordt door de ondervraagde schoolteams een uitermate lovend beeld geschetst: praktisch alle reacties zijn zeer positief, en laten geen of weinig twijfel zien met betrekking tot de geïnvesteerde tijd. Ook van knelpunten of problemen is hoegenaamd geen sprake. De begeleiding door de DK heeft een stimulerend effect op de lespraktijk en het levensbeschouwelijk aspect van het "schoolgebeuren", en wordt essentieel geacht voor het welslagen van de katechese en levensbeschouwelijke vorming op school. Niet zelden funktioneert de DK als degene, die professioneel kan inspringen op geloofsvragen en de diversiteit van geloofsbeleving onder leerkrachten kommuniekabel kan maken: "De DK vormt de schakel tussen divers denkende en twijfelende leerkrachten ... "; "De DK weet de eenheid in het team te bewaren, door ieder in zijn/haar waarde te laten en overeenkomsten te benadrukken"; "De DK wordt door ons steeds meer ervaren als de bindende faktor t.a.v. de katechese en katholiciteit in de onderwijspraktijk"; "Waardering voor de persoonlijke aandacht van de DK; hij geeft de indruk alle tijd van de wereld te hebben (wij weten wel beter!); "In de omgang met de 'eigen DK' is een vertrouwensrelatie ontstaan, zodat een aantal zaken in andere structuren niet besproken zullen worden. Juist het bespreken ervan geeft je de inspiratie om goed katechese te kunnen geven"; "Op basis van jarenlange samenwerking verlopen de gesprekken met de huidige DK goed: je kent elkaar door en door"; "Begeleiding is een kwestie van tijd en wederzijds vertrouwen: je moet weten wat je aan elkaar hebt, wil je tot een zo goed mogelijk resultaat komen".

In hoeverre herkennen de begeleidende DKK zich in deze "profiel schets"? Waar willen zij zelf voor staan?

De "begeleidingskontrakten" die worden afgesloten, blijken ook in de opvatting van de DKK merendeels te berusten op wederzijds vertrouwen en de bereidheid met elkaar een gezamenlijk proces op gang te brengen; hierin wordt de belangrijkste inspiratie van de begeleiding gevonden. In bewoordingen van de DKK:

* "Wanneer je merkt dat je mensen bij hun oorspronkelijke doelstelling kunt houden, dat je kunt laten zien dat het met hen zelf te maken heeft, dat je ze kunt brengen waar ze moeten zijn ... dan geeft je dat voldoening en het gevoel niet voor niets bezig geweest te zijn. Maar dat is wel een proces van jaren";

* "Het is plezierig na verloop van tijd te kunnen konstateren, dat je begeleidingsactiviteiten teams kunnen brengen bij de belangrijkste inhoud en houding";

* "De ontwikkeling dat een team werkelijk iets wil, en daarin tamelijk vasthoudend is: op dat moment kun je een start maken en een kontrakt sluiten, dat een reële basis heeft om samen op weg te gaan". Zowel teams als DKK hebben onderling vrijwel dezelfde verwachtingspatronen t.a.v. de begeleiding: wederzijds vertrouwen, zichzelf tegenkomen, bezig zijn met het meest wezenlijke, een gezamenlijke weg gaan, souplesse en vasthoudendheid: in deze sfeer speelt de katechetische begeleiding zich af.

een land van alleen melk en honing?

Toch is het niet allemaal goud wat er blinkt. Een enkel team vindt de begeleiding af en toe wel eens wat "zweverig", de introductie in een projekt overbodig of de onderwerpen te gezocht. De voorzichtige konstatering - hoewel slechts één maal aangetroffen dat de

kinderen thuis steeds minder godsdienstig gevormd lijken te worden, leidt dan tot de verzuchting, dat men het gevoel heeft dat het wat dat betreft buiten de school weer ophoudt. Anders geformuleerd: men twijfelt aan de zinvolheid van het katechese-onderwijs wanneer dat na school geen vervolg krijgt. Een ander team merkt op, dat de motivatie voor teamgesprekken over katechese wel eens zoek is, en dat - wanneer deze fakultatief zouden worden gesteld - deze vergaderingen slecht bezocht zouden worden. De redenering is dan: "Waarom voor katechese aparte begeleiding, terwijl dat voor andere vakken toch ook niet is?" Ook angst "om zich bloot te moeten geven" speelt een rol om de katechetische begeleidingsgesprekken te ontwijken.

Gezien de redelijk positieve waarderingen zou gekonkludeerd kunnen worden dat het katechetisch begeleidingsland overvloedig van alleen maar melk en honing. Dat er, zoals de verspieters in Numeri 13 aan Mozes en Aäron laten weten, ook gevaren en risico's aan verbonden zijn, kan dan gemakkelijk over het hoofd worden gezien. Slechts één team maakt melding van de keerzijde: "Het is fijn dat de DK ons bij de les houdt, stimuleert en de motor draaiende houdt, maar dit is tegelijkertijd ook beangstigend: hoe zouden wij het zonder begeleiding moeten klaren?" Bij alle positieve waarderingen voor het werk van DK, die vaak de spil vormt van het katechetisch reilen en zeilen, dient men zich inderdaad te bedenken dat scholen zich hierdoor in een niet altijd te verkiezen afhankelijkheidsrelatie manoeuvreren, vaak ook nog eens bepaald en gekleurd door de "personality" van de DK, die op dat moment aan de school verbonden is. DKK zijn zich maar al te goed bewust van deze mogelijke afhankelijkheidsrelatie. Ze vinden, dat teams zelf verantwoordelijk zijn: ze kunnen en willen deze eigen verantwoordelijkheid ten enen male niet overnemen, maar zijn zich wel bewust dikwijls tot vlag gemaakt te worden die de lading moet dekken. Dat stelt de DK voor eigen identiteitsvragen. Wie is hij/zij? Een deskundig begeleid(st)er of gekwalificeerd teamlid? Konsulent of richtingwijzer? Inspiratiebron of handelsreizig(st)er met een materialenkoffertje? Schoolbegeleider met een bijzondere opdracht of met een opdracht voor het bijzondere van de katholieke school?

De realiteit van de huidige situatie in het onderwijs wordt door de DKK niet uit het oog verloren: steeds vaker worden ze gekonfronteerd met kleiner wordende scholen, die bovendien nog eens te maken krijgen met allerlei andere bezuinigingsmaatregelen. Dikwijls zijn scholen nauwelijks meer in staat zich intensief bezig te houden met identiteitsvragen en katechese. De DKK realiseren zich, dat op vee scholen het leven ook zónder hen zou doorgaan. Dit én het feit dat ze als "vertrouwensfiguren" worden gezien, maakt de katechetische begeleiding we kwetsbaar. Opmerkingen van teams als "waarom voor katechese nog aparte begeleiding?" en "het team is vaak moeilijk te motiveren voor gesprekken over katechese" - hoewel in minderheid gemaakt spreken immers boekdelen, en laten iets zien van een afweermecanisme of begin van een vluchtroute. Het opmerkelijk toenemend aantal scholen dat van kleur (wil) verschieten (d.w.z. kiest voor levensbeschouwelijke neutraliteit, wat dat ook moge inhouden) is in dit opzicht significant. We vragen ons dan ook af, of doelstellingen als "teams brengen bij waar ze moeten zijn, hen brengen bij de belangrijkste inhoud en houding" - zoals door enkele DKK werden geformuleerd - niet eerder afhankelijkheid in de hand werkt, dan dat scholen op grond van eigen onderwijskundige en levensbeschouwelijke visies komen tot een keuze voor het type school dat ze voor ogen staan. Wie zei ook al weer dat ook zónder katechese het leven op school gewoon door zou kunnen gaan?

specialisatie: nee, dank u

In de regel is de katechetische begeleiding op basisscholen gebonden aan de persoon van één DK. We vroegen de schoolteams hoe zij stonden tegenover het idee, om voor een kortlopende bijscholing of begeleiding op een specifiek onderdeel of thematiek door een andere katechete - die zich verder heeft verdiept in dat onderwerp - te worden begeleid.

In de antwoorden valt op, dat de meeste teams hier enerzijds niet onwelwillend tegenover staan, maar anderzijds niet staan te trappelen om verandering te brengen in de huidige vorm van begeleiding. "Het kan verfrissend werken", "verandering van spijs doet eten", "in principe niet onwelwillend", "niet onoverkomelijk", "geen echte bezwaren", "we wijzen dat niet bij voorbaat af" enz. Behalve enkele resolute afwijzingen ("neen", "geen behoefte") en ook afgezien van enkele duidelijk positieve reacties ("goed idee"), klinkt in de meeste antwoorden toch een zekere reserve door: het wordt niet zo noodzakelijk gevonden en per saldo houdt men 't toch liever bij de "eigen" katechete. De door de jaren heen opgebouwde vertrouwensrelatie, gebrek aan tijd (of andere prioriteitsstellingen) of zekere angst voor specialismen lijken hiervoor de belangrijkste verklaringsgronden:

* "We vinden het van groot belang door een vaste DK begeleid te worden: deze zorgt voor een goede steun in de rug, bewaakt het proces en de katechese blijft zodoende levend"; "De 'eigen' DK kent de schoolbevolking, ouders, parochie, leerkrachten en bestuur"; "een 'eigen' DK wekt vertrouwen, er kunnen persoonlijke dingen worden gezegd".

* "Geen tijd in verband met werkdruk, en katechese heeft momenteel geen prioriteit"; "Hoeveel tijd is er binnen de huidige onderwijsstructuur nog voor intensievere begeleiding?"

* "Specialisatie leidt vaak tot verzakelijking"; "Voorkeur voor goede en vertrouwde begeleiding dan scholing door meer deskundig geachte personen"; "Ook de reguliere schoolbegeleider ontdekt dat hij op persoonlijke titel iets te zeggen/te bieden heeft"; "Een DK is een 'andere' begeleider dan een systeembegeleider ... Katechese is méér dan tekenen".

Ook de DKK reageerden gematigd positief op het model van de "gespecialiseerde DK". Enerzijds "zou het te doen moeten zijn" (voorwaarde is dan wel, dat de kollega-DKK werken vanuit dezelfde basisfilosofie); het zou in voorkomende gevallen bepaalde eenzijdigheden kunnen doorbreken en leiden tot enige afwisseling. Anderzijds worden - afgezien van mogelijke "gevoeligheden" - nog andere redenen genoemd die een experiment op basis van dit model van een aantal haken en ogen voorziet. Vooreerst worden praktische bezwaren genoemd: het onderling verschillend aantal uren waarvoor men als DK in dienst is (je zou in ieder geval tot een zeer nauwkeurige en gezamenlijk afgestemde planning en programmering moeten komen). Voor bepaalde regio's is het idee louter theoretisch: waar één DK een groot aantal scholen moet bedienen die bovendien nog verspreid liggen in een uitgestrekt werkgebied, is dat geen haalbare kaart. Maar behalve deze praktische bezwaren worden ook bedenkingen van meer inhoudelijke aard geuit: verdraagt katechetische begeleiding wel "uitsplitsing in specialiteiten"? Of anders geformuleerd: de persoonlijke vertrouwensrelatie is belangrijker dan allerlei specialisaties. Opnieuw wordt, nu ook door de DKK, de vertrouwensrelatie met teams als de belangrijkste basis voor de begeleiding gezien; het beeld dat teams eerder schetsten van DKK wordt dus ook door de DKK zelf herkend en bevestigd.

relatie parochie - school: brandbaar materiaal

In de Griekse mythologie bestaat een verhalencyclus over een held, Theseus genaamd. Hoewel gewaarschuwd voor de vele gevaren die hij onderweg zoal kan tegenkomen, gaat Theseus op weg naar Athene, met succes allerlei tuig en geboefte trotserend. Uiteindelijk belandt hij in een herberg waar de ruige waard Prokrustes hem probeert bloot te stellen aan de verschrikkingen van zijn twee bedden: wie te groot was voor het kleinste bed werd de benen afgehakt, wie te klein was voor het grootste bed eenvoudigweg op maat gerekt.

Wanneer het gaat over de relatie parochie - school: kun je dan spreken van een Prokrustes-bed? Uit de antwoorden van de teams en de reacties van de DKK blijkt, dat comfortabel slaapgenot toch wel verschillend wordt beoordeeld. Het meest verrassende uit de antwoorden van de ondervraagde schoolteams betrof de omschrijving van de eventuele samenwerking met de parochie. Heel opmerkelijk was, dat er met name rond eerste communie en vormsel heel wat samenwerkingsverbanden tussen school en parochie bestaan. Eerder verrichte landelijke onderzoeken van o.a. het KASKI toonden immers aan, dat er sprake is van een toenemende ontscholing van de initiatiesakramenten³. Uiteraard dient men zich te realiseren dat een mini-onderzoek als dit niet representatief genoemd mag worden. Maar dat neemt niet weg, dat de door teams vermelde samenwerking tussen school en parochie wel opmerkelijk is, - ook al legt men de uiteindelijke verantwoordelijkheid rond eerste communie en vormsel (terecht) bij de parochie.

De samenwerking betreft echter niet alleen de initiatiesakramenten. Veel scholen worden betrokken (zowel in beleidsmatig als praktisch-uitvoerend opzicht) bij bv. de voorbereiding van gezinsvieringen, kinderdiensten, jaarlijkse Vastenactie, wereldmissiedag en ze zorgen voor kinderkoren, instuderen van liedjes en expressieve/muzikale onderdelen tijdens liturgische diensten. Teams stellen zich hierbij wél op het standpunt slechts een "aanvullende" taak te hebben. Je kunt je afvragen, of het complementaire karakter van deze taak ook als zodanig door de parochie gezien wordt, en of de school feitelijk een niet veel belangrijker rol speelt bij de realisering van de genoemde parochiële diensten.

Echte frikties doen zich hoegenaamd niet voor; een enkele "pastoor die de kinderen kollege geeft over voor onze kinderen onbegrijpelijke zaken" daargelaten.

Het lijkt erop, alsof de relatie school - parochie "naadloos" verloopt. Daarom noemden we de antwoorden van de teams ook "verrassend". Immers, school en kerk zijn twee heel verschillende instituties, weliswaar niet volkomen langs elkaar heen levend, maar wel met onderscheiden verantwoordelijkheden en belangen. Eerder een LAT-relatie⁴ dan een Prokrustesbed?

Wellicht lókte de vraagstelling te gemakkelijk en haast automatisch de antwoorden zoals gegeven uit. Het valt op, dat de vermelde activiteiten voornamelijk liturgisch-sakramenteel van aard zijn; vrijwel nergens is iets te bespeuren van een wezenlijke bijdrage die de school aan de opbouw van een parochiegemeenschap zou (kunnen) leveren; bewegen de gegeven antwoorden zich niet teveel op het niveau van de "randverschijnselen" (die het op papier wel aardig doen), en is de relatie dikwijls niet veel problematischer dan wordt voorgehouden?

Hoe brandbaar het materiaal wel is, kwam duidelijk naar voren in het gesprek met de DKK. Het onderscheid tussen school en parochie en de eigen verantwoordelijkheid van de school ten aanzien van de catechese werd daar nog eens extra beklemtoond. De

parochie, c.q. de pastor, heeft hoogstens een aanvullende taak. Hetgeen overigens niet meteen negatief gewaardeerd hoeft te worden: het is zinnig, wanneer een pastor - als gast, op uitnodiging van het team op school eens wat komt vertellen over zijn (pastorale) ervaringen binnen de geloofsgemeenschap, hoe de "geest" daarin werkzaam is. Een pastor, die voldoende vertrouwen geniet van het team en een gezonde belangstelling heeft voor het reilen en zeilen van een school in zijn parochie, zal dan zeker geaccepteerd kunnen worden. In zo'n sfeer kan ieder zich op z'n eigen plek blijven thuisvoelen, en is het niet nodig irreële verwachtingen van elkaar te hebben. Want de realiteit moet wel onder ogen worden gezien: hoeveel kinderen voelen zich heden ten dage nog werkelijk verbonden met een parochie/geloofsgemeenschap? Helaas is de lucht tussen parochie en school vaak zo dreigend, dat zoiets onmogelijk is; hetgeen vervolgens weer leidt tot een sfeer van opgekropte (anti -) gevoelens, onbespreekbare konfliktsituaties, spanningen en onverschillige houdingen. Geen ideale situatie dus om enthousiast katechetisch met kinderen bezig te zijn.

Kerk en school: toch eerder een LAT-relatie? Hoe zouden DKK zich voelen wanneer zij hun werkzaamheden zouden moeten verdelen over beide terreinen? Komt het Prokrustes-bed dan misschien weer dichterbij? Enkele reacties uit het gesprek met de DKK:

* schoolcatechese is al lang geen verlengstuk meer van de kerk, maar heeft zijn eigen wetmatigheden en doelstellingen. Het criterium voor katechetisch begeleidingswerk is dan ook niet: parochie of school, maar vakken en deskundigheid. Dat neemt niet weg, dat parochie en school op geregelde tijden niet eens wat 'frisse palen' kunnen uitzetten, op basis waarvan je met elkaar verder kunt";

* wanneer je als DK je aandacht over beide terreinen zou moeten verdelen duiken vrijwel onoverkomelijke problemen op. Inhoudelijk: je moet je bezig houden met heel verschillende zaken (en belangen); en praktisch gesproken: hoeveel tijd blijft er voor de school? DKK hebben over het algemeen al zoveel scholen die ze moeten begeleiden";

* DKK mogen dan wel deskundig zijn op het terrein van de basisschoolcatechese, dat houdt niet automatisch professionaliteit in t.a.v. parochiële kinderkatechese; nog afgezien van het feit, dat deze allesbehalve eenduidig is, hetgeen ook al niet bijdraagt tot een heldere taakomschrijving";

* het vaak geografisch grote werkgebied van de DK (name in het noorden van het land) weerhoudt hem/haar structurele verbindingen met parochies aan te gaan: uit praktische overwegingen is dat een onhaalbare kaart".

Samenvattend: de relatie parochie - school is toch wel minder naadloos dan het door teams geschetste beeld zou doen vermoeden. In theoretisch opzicht valt er wat bij te denken bij een eventuele combinatie van katechetische begeleidingstaken, maar vooralsnog blijven er vele vragen onbeantwoord. Om mogelijke onzekere gevoelens over het lot van Theseus weg te nemen nog even terug naar het einde van dat verhaal: uiteindelijk werd Prokrustes zelf door Theseus op het kleinste bed "op maat gemaakt".

wensen en suggesties voor de toekomst

Het zal - tegen de achtergrond van de boven beschreven onderzoeksresultaten - geen

verwondering wekken, dat de meeste teams over het algemeen vrij tevreden zijn over de huidige vorm van catechetische begeleiding. De wens om deze situatie zo lang mogelijk te handhaven en de begeleiding op deze voet te continueren, klinkt dan ook in het merendeel van de antwoorden door. "Wanneer alle DKK zo inspirerend werken als de onze, zit het wel goed in catechetisch Nederland". De persoon van de DK blijkt voor de meeste teams de motor, de inspiratiebron vanwaaruit de catecheselessen kunnen worden gegeven: "de accu van het team moet regelmatig opgeladen worden"; "door onze eigen beperktheden zullen we anders snel het gevoel krijgen in diep water te zwemmen". Anders geformuleerd: "Wanneer we in de toekomst geen beroep meer zouden kunnen doen op een DK, zou dat leiden tot vervlakking van de catechese". Het is duidelijk, dat de door de meeste teams hoog gewaardeerde vertrouwensrelatie met de DK (zie boven) hier een belangrijke rol speelt. Bezuiniging op catechese lijkt dan ook uit den boze, sterker nog: men pleit meer dan eens voor een sterkere rechtspositie van de DK: "het idee dat de schoolcatechetische begeleiding afhankelijk is van instanties die jaarlijks praten over het al dan niet verstrekken van subsidies, is bijzonder onplezierig". Desalniettemin werden in een aantal gevallen wensen en suggesties geuit, - overigens geenszins vanuit onvrede met de huidige situatie; zoals:

- * de wens om een meer vak-integrerende aanpak, meer onderwijskundig dan "sturend";
- * het aandragen van (vooral, en nog meer) praktisch werkmateriaal, met name met het oog op vieringen en "geestelijke stromingen": méér dienstverlening;
- * de vraag naar meer audio-visueel materiaal: "Werkvormen bij catechese blijven teveel beperkt tot tekenen, handenarbeid, rollenspel e.d.";
- * de wens, dat de DK zo af en toe ook zélf eens een catecheseles verzorgt, "meer in de klas komt". "Wij blijven het als team vreemd vinden, dat de meeste ouders catechese blijven verbinden aan de DK: te weinig dringt bij hen door, dat de leerkrachten catechese geven" (waarbij ook nog wordt opgemerkt, dat men de tendens bespeurt, dat schoolbesturen vaak teveel het cognitieve aspect benadrukken: "Die catechese is mooi hoor, maar ze weten tegenwoordig niks meer").

Uiteraard strekken de door teams merendeels positief beoordeelde begeleidingsvaardigheden de DKK tot aanbeveling; doch hoe denken ze zelf over opleiding en nascholing?

Ondanks jarenlange praktijkervaring blijkt het gevoel van een tekort aan begeleidingsvaardigheden latent aanwezig: het is telkens weer zoeken naar de beste manier om teams didactisch bij te staan en verder op weg te helpen. Meer aandacht hiervoor in de opleiding (en wellicht wat minder voor alleen inhoudelijke en theoretische scholing) en mogelijkheden voor verder gaande professionalisering wordt dan ook zeer wenselijk geacht. Overigens: een specifieke opleiding voor DK is er nog steeds niet; "basisschoolcatechese" wordt binnen de opleidingen nauwelijks in het vizier genomen (een basisschool als stage-plaats wordt meestal niet geaccepteerd) en is slechts mondjesmaat object van wetenschappelijk onderzoek. Als beginnend DK word je - om het maar eens beeldend te zeggen - pardoes in de kweekvijver uitgezet in de goede hoop eens een stevige vis te worden. Overigens houdt dit alles natuurlijk niet in, dat er niet gestudeerd zou worden door DKK: regelmatig vinden er, om de accu op te laden, gezamenlijke studiedagen plaats rond verschillende onderwerpen of worden er werkdagen georganiseerd over bepaalde thematieken die relevant zijn voor de basisschoolcatechese. En uiteraard wordt de vakliteratuur bijgehouden. Maar in het algemeen overheerst het gevoel van "teveel zelf bezig te moeten zijn" met studie en nascholing. In dit kader is het overigens wel opmerkelijk, dat de door HKI-KPC

aangeboden "kursus beginnende distriktskatecheten" al twee jaar wegens gebrek aan voldoende deelnemers niet is doorgedaan; en dat de voortgezette training van DKK al jarenlang geen doorgang heeft gevonden wegens gebrek aan belangstelling Zou dat niet te denken moeten geven?

tot slot

Gezien het beperkte karakter van het mini-onderzoek en de beschikbare tijd die voor het gesprek met een aantal DKK kon worden uitgetrokken, kunnen er geen algemeen geldige konklusies aan verbonden worden. De bedoeling was alleen, op basis van ervaringen en waarderungen van schoolteams en DKK, de stand van zaken met betrekking tot de katechetische begeleiding op te maken en voorzichtig te evalueren. En alwie nog zo'n ouderwets degelijke keukenweegschaal gebruikt weet het: tot op 10 gram nauwkeurig kun je er niet mee wegen.

Met dank aan Peter Franken en Hans Sterk voor hun medewerking bij de totstandkoming van deze bijdrage.